

Δίκτυο Πολιτών για τη διάσωση του ρέματος της Πικροδάφνης

Πέμπτη, 19 Φεβρουαρίου 2015

Από: Δίκτυο Πολιτών για τη διάσωση του ρέματος της Πικροδάφνης

και συνυπογραφόμενο από:

- α. Δημοτική παράταξη «ΗΛΙΟΥ-Πόλις, Ανθρώπινη πόλη»
- β. Δημοτική παράταξη «ΜΕΤΕΧΩ - Ριζοσπαστική Οικολογική Κίνηση Πολιτών Αγίου Δημητρίου»
- γ. Δημοτική παράταξη «Ριζοσπαστική Αριστερή Κίνηση (ΡΑΚ) Παλαιού Φαλήρου»
- δ. Διαδημοτική Πρωτοβουλία κατοίκων Παλαιού Φαλήρου, Αλίμου, Αγίου Δημητρίου, Ηλιούπολης για την διάσωση του ρέματος της Πικροδάφνης
- ε. Κίνηση Πολιτών Ηλιούπολης (Κι.Π.Η.)

Προς: Διεύθυνση Περιβάλλοντος
Περιφέρεια Αττικής

Κοιν.: Δημοτικά Συμβούλια Δήμων Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου

Θέμα: Υπόμνημα υποβαλλόμενο στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης για την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το έργο «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή»

Αξιότιμοι Κύριοι,

Αναταποκρινόμενοι στην πρόσκληση δημόσιας διαβούλευσης για την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το έργο «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή», σας παραθέτουμε στην συνέχεια συνοπτικά τις απόψεις μας.

Η προς διαβούλευση Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων υπό τον ασαφή και νομοτεχνικά λανθασμένο όρο «ΜΠΕ για ανάπλαση του ρέματος Πικροδάφνης» εκτιμά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προτεινόμενων έργων διεύθεσης της κοίτης και των πρानών του ρέματος Πικροδάφνης με συρματοκιβώτια («σαρζανέτια») και μπετόν. Ταυτόχρονα παραθέτει μελέτες για την οριοθέτηση του ρέματος και την ανάπλαση της περιοχής.

Οι κυριότερες ενστάσεις μας επί της μελέτης αυτής αφορούν:

- α. Την προτεινόμενη οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης.
- β. Την τμηματική οριοθέτησή του.
- γ. Την υδρολογική μελέτη.

- δ. Την γεωτεχνική μελέτη.
- ε. Τα προτεινόμενα έργα.

1. Οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης

Το ρέμα της Πικροδάφνης έχει χαρακτηριστεί, με την απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ υπ' αριθμόν 9173/1642 στις 3.3.1993 (ΦΕΚ 281 Δ'/1993), ως «ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος». Επιπλέον με βάση το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (Ν. 4227, ΦΕΚ 156 Α'/2014) κατατάσσεται στα «κύρια υδατορέματα Α' προτεραιότητας» (περ. η', παρ. 4, άρθρο 20) του λεκανοπεδίου της Αττικής, ενώ όσον αφορά την προστασία των υδροσκοπικών χαρακτηριστικών των υγροτόπων και της λεκάνης απορροής τους κατατάσσεται στους υγροτόπους «Β' προτεραιότητας» (παράρτημα ΙΧ, άρθρο 20, παρ. 2.γββ),

Με βάση την νομοθεσία (άρθρο 6 του Ν. 880/1979, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2052/1992) η οριοθέτηση του ρέματος οφείλει να γίνει με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος.

Η προτεινόμενη επομένως στην μελέτη οριοθέτηση του ρέματος γίνεται από αναρμόδιο όργανο και καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όπως αυτή έχει παγίως ερμηνευθεί (σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43, παρ. 2, εδ. α' και β' και του άρθρου 24, παρ. 1 Συντάγματος) από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ). Ειδικότερα, η οριοθέτηση του ρέματος θα έπρεπε να γίνει βάσει εκδιδόμενου Προεδρικού Διατάγματος, όπως αυτό ορίζεται ρητώς από το άρθρο 6, παρ. 1-3 του Ν. 880/1979 καθώς το ρέμα Πικροδάφνης έχει χαρακτηριστεί ως «ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος» όπως αναφέρεται προηγουμένως.

Θυμίζουμε ότι σύμφωνα με την νομολογία του ΣτΕ, οριοθέτηση ρέματος σημαίνει κατά βάση τον καθορισμό της οριογραμμής του, όπως αυτή αποτυπώνεται επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος, και μάλιστα την αποτύπωση της φυσικής κοίτης του ρέματος, η οποία είναι φυσικό και όχι ανθρώπινο δημιούργημα και ανταποκρίνεται στον χαρακτήρα του ρέματος ως υδρογεωλογικού στοιχείου αλλά και ως οικοσυστήματος, που περιλαμβάνει την σχετική χλωρίδα και πανίδα (βλ. απόφαση 899/2011 ΣτΕ). Η αποτύπωση εκκινεί από την φυσική διαμόρφωση του ρέματος αλλά λαμβάνει υπ' όψιν και τυχόν ανθρώπινες επεμβάσεις. Προϋποθέτει δε η οριοθέτηση σχετική υδρογεωλογική μελέτη αλλά και αποτύπωση επί υψομετρικού και τοπογραφικού διαγράμματος.

Επίσης, αξίζει να τονιστεί ότι η οριοθέτηση γίνεται κατ' αρχήν για το σύνολο του ρέματος και όχι για τμήμα αυτού (βλ. αποφάσεις 899/2011 ΣτΕ και 3849/2006 ΣτΕ).

Υπενθυμίζουμε ότι η απόφαση 1242/2008 του ΣτΕ έκρινε ότι οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 3010/2002 για την οριοθέτηση ρέματος με απόφαση Υπουργού ή Γενικού Γραμματέως της Περιφέρειας δεν συνάδουν με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος. Ειδικότερα, με την απόφαση 899/2011 του ΣτΕ (βλ. και αποφάσεις 572/2012, 573/2012 του ΣτΕ) ορίστηκε ότι δεν είναι νόμιμη η προσωρινή οριοθέτηση ρέματος ούτε βάσει διατάξεως του Κτιριοδομικού Κανονισμού, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να υπάρξει άλλου τύπου έγκριση οριοθέτησης από αυτήν που προβλέπει το άρθρο 6 του Ν. 880/1979, καθώς μόνον αυτή η έγκριση προστατεύει αποτελεσματικά το ρέμα και την φυσική του λειτουργία και, άρα, συνάδει με την αποτελεσματική και σφαιρική προστασία του ρέματος (κατά το άρθρο 24, παρ. 1 του Συντάγματος) και, συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρξει συνταγματικά ανεκτή

εξουσιοδότηση σε «άλλο όργανο της διοικήσεως» (κατά το άρθρο 43, παρ. 2, εδ. β' του Συντάγματος) παρά μόνον εξουσιοδότηση για την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος λόγω του μείζονος δημοσίου ενδιαφέροντος για την νόμιμη έγκριση της οριοθέτησης ρέματος.

Επειδή επομένως η μελέτη διευθέτησης δεν μπορεί να συνταχθεί εάν δεν έχει προηγηθεί η έγκριση της μελέτης οριοθέτησης με σχετικό Προεδρικό Διάγραμμα, η οριοθέτηση του ρέματος που γίνεται με την προς διαβούλευση μελέτη του έργου «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή» είναι παράνομη και ως εκ τούτου παράνομη είναι και η μελέτη διευθέτησης τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της οποίας εκτιμά η προς διαβούλευση Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Τα ουσιαστικότερα στοιχεία της νομολογίας του ΣτΕ με τα οποία θα έπρεπε να είναι συμμορφωμένη μία μελέτη για το ρέμα της Πικροδάφνης είναι τα παρακάτω:

- α. «Η οριοθέτηση υδατορεμάτων, τα οποία βρίσκονται σε οικισμούς ή περιοχές (εντός ή εκτός σχεδίου), που λόγω του χαρακτήρα τους χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας, (αρχαιολογικοί χώροι, αρχιτεκτονικά ή παραδοσιακά σύνολα, παραδοσιακοί οικισμοί, παραλιακές περιοχές, τουριστικοί τόποι, δάση, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ευαίσθητα οικοσυστήματα, περιοχές ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, περιοχές υπαγόμενες σε ειδικό καθεστώς προστασίας κ.λπ.) δεν επιτρέπεται να ανατεθεί σε άλλο, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανο της εκτελεστικής εξουσίας».
- β. «Η οριοθέτηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τη λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος.»
- γ. «Σε καμιά περίπτωση η αποτύπωση (που χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση) δεν αφορά μόνο στην πραγματική κατάσταση της κοίτης, η οποία έχει ενδεχομένως διαμορφωθεί και από αυθαίρετες επιχώσεις ή άλλες επεμβάσεις.»
- δ. «Η οριοθέτηση γίνεται, κατ' αρχήν, για το σύνολο του υδατορέματος.»
- ε. «Το Κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα πάσης φύσεως υδατορέματα στη φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της λειτουργίας τους ως οικοσυστημάτων, επιτρεπομένης μόνο της εκτέλεσης των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων διευθέτησης της κοίτης και των πρηνών τους προς διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων, απαγορεύεται δε κατ' αρχήν κάθε άλλη αλλοίωση της φυσικής τους καταστάσεως, με επίχωση ή κάλυψη της κοίτης τους ή τεχνική επέμβαση στα σημεία διακλάδωσής τους.»
- στ. «Τα ρέματα, δηλαδή οι πτυχώσεις του εδάφους δια των οποίων συντελείται, κυρίως, η απορροή των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς προς τη θάλασσα και οι οποίες αποτελούν επιπλέον φυσικούς αεραγωγούς, με την χλωρίδα και την πανίδα τους συνιστούν οικοσυστήματα που έχουν ζωτική σημασία για την ισορροπία του περιβάλλοντος, ιδίως μάλιστα αυτά που διασχίζουν οικισμούς. Ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, προστατεύονται, καθ' όλη τους την έκταση και αδιαφόρως των διαστάσεών τους, από το άρθρο 24 του Συντάγματος και από την οικεία νομοθεσία, η οποία αποβλέπει στη διατήρηση της φυσικής τους κατάστασης.»

Βάσει των παραπάνω στόχος της οριοθέτησης είναι ο προσδιορισμός της φυσικής κοίτης του ρέματος και των φυσικών σχηματισμών που είναι άρρηκτα και λειτουργικά συνδεδεμένοι με αυτήν (όπως είναι οι ταμιευτήρες, οι πλημμυρικές ζώνες κ.λπ.) και όχι η αποτύπωση τη κοίτης όπως έχει διαμορφωθεί από κάθε είδους επεμβάσεις. Η φυσική κοίτη ενός ρέματος, που έχει διαμορφωθεί από την

μακρόχρονη αλληλεπίδρασή του με τον περιβάλλοντα χώρο, είναι αυτή που εξασφαλίζει και εγγυάται την αντιπλημμυρική του λειτουργία. Στην διαδικασία αποτύπωσης της φυσικής κοίτης οφείλουν να επισημανθούν οι επιχώσεις («μπαζώματα») και οι κάθε είδους συρρικνώσεις που έχει υποστεί.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω, στην μελέτη του έργου «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή» εμφανίζεται το οξύμωρο σχήμα τα έργα που προτείνονται σε αυτήν να συνιστούν την αφετηρία για τον προσδιορισμό της οριοθέτησης του ρέματος. Η οριοθέτηση είναι όμως η αφετηρία και η βάση οποιασδήποτε μελέτης ή πρότασης γίνει στην συνέχεια και όχι η κατάληξή της. Εκ των πραγμάτων είναι ανεξάρτητη από την έκταση και το είδος των έργων που θα προταθούν.

Μία, συμβατή με την νομοθεσία, οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης θα έπρεπε να ξεκινήσει από την σχετική μελέτη του Λαμπαδαρίου το 1923 και να βασιστεί στις ορθοφωτογραφήσεις που προέκυψαν από αεροφωτογραφίες που ελήφθησαν το 1945, πριν δηλαδή ξεκινήσουν οι παρεμβάσεις και επιχώσεις που έγιναν έκτοτε στο ρέμα. Στη συνέχεια δε θα έπρεπε να εξετάσει πως θα αντιμετωπίσει και θεραπεύσει τα προβλήματα που αυτή εκ των πραγμάτων θα θέσει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο ρέμα της Πικροδάφνης δεν έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία πενήντα χρόνια πλημμυρικά φαινόμενα. Αυτό οφείλεται στη διάσωση ενός μεγάλου μέρους της φυσικής τους κοίτης μέχρι σήμερα. Εξαίρεση αποτελούν:

- α. Τα πλημμυρικά προβλήματα που εμφανίζονται κοντά στη συμβολή του ρέματος με την λ. Αμφιθέας τα οποία οφείλονται στο «μπαζώμα» της μισής κοίτης του ρέματος για την κατασκευή γηπέδων μπάσκετ και μάλιστα στο πιο κρίσιμο σημείο, αυτό στο οποίο συμβάλλει το παράρημα Καλογήρων με το ρέμα Πικροδάφνης.
- β. Η νεροποντή της 23.2.2013, η οποία προκάλεσε πλημμύρα στον Άλιμο, όχι όμως επειδή το ρέμα της Πικροδάφνης δεν μπόρεσε να διοχετεύσει τα περισσότερα από 1,5 εκατομμύρια m³ νερού που έπεσαν μέσα σε 5 ώρες στην λεκάνη απορροής του στη θάλασσα, αλλά επειδή προκλήθηκε φραγή των υδάτων στην πεζογέφυρα που είναι στο ύψος της οδού Αμφιτρίτης στο Παλιό Φάληρο από σκουπίδια τα οποία ο πλημμελής καθαρισμός του ρέματος που γίνεται με ευθύνη της Περιφέρειας δεν είχε απομακρύνει (πέραν του γεγονότος ότι η συγκεκριμένη πεζογέφυρα έχει «πέδιλα» μέσα στην κοίτη του ρέματος στενεύοντας δραματικά την παροχετευτικότητα του στο συγκεκριμένο σημείο).

Επομένως η όποια μελέτη για το ρέμα της Πικροδάφνης οφείλει να ξεκινήσει από την εξαιρετική αντιπλημμυρική συμπεριφορά του, όταν ακόμα και σπύια που είναι κτισμένα παρανόμως εντός της κοίτης του δεν υφίστανται καμία ουσιαστική ζημία, και όλα αυτά παρά τις καταστροφικές παρεμβάσεις που έχουν γίνει, με αποκορύφωμα την κατασκευή έργων ευθυγράμμισης και εγκιβωτισμού του ρέματος στην Ηλιούπολη, τα οποία δημιουργούν υψηλότερες ταχύτητες ροής προς τα κατάντη και μεταθέτουν αυξανόμενο το πρόβλημα στους παρακάτω Δήμους. Και στην συνέχεια να εντοπίσει και να εντάξει στην ζώνη οριοθέτησης του ρέματος της Πικροδάφνης χώρους και εκτάσεις που λειτουργικά του ανήκουν και είναι απαραίτητοι για την αντιπλημμυρική του λειτουργία, και όχι να προχωρά στην οριοθέτησή του με βάση τα προτεινόμενα έργα.

2. Τμηματική οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης

Η οριοθέτηση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, πρέπει να αφορά το σύνολο του ρέματος και όχι μέρος του. Δυστυχώς η Πολιτεία έχει δείξει μέχρι σήμερα ότι αντιμετωπίζει ξεχωριστά το ρέμα της Πικροδάφνης από τις υπώρειες του Υμηττού μέχρι την συμβολή του με τη λεωφόρο Βουλιαγμένης, απ' ότι αντιμετωπίζει το ρέμα από το σημείο αυτό μέχρι την εκβολή του στο Έδεμ του Παλαιού Φαλήρου.

Το ρέμα της Πικροδάφνης είναι όμως ένας ενιαίος φυσικός σχηματισμός, από τις υπώρειες του Υμηττού μέχρι την εκβολή του, και για τον λόγο έχει έναν, και όχι δύο, Κωδικούς Υδατικού Συστήματος στο εγκεκριμένο «Σχέδιο Διαχείρισης των λεκανών απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής» που έχει εκδώσει η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ.

Το ρέμα της Πικροδάφνης δεν πηγάζει από την γέφυρα της λ. Βουλιαγμένης. Οι πηγές του είναι στον Υμηττό. Επομένως η οριοθέτηση και η μελέτη του ρέματος της Πικροδάφνης πρέπει να γίνει στο σύνολο του μήκους του, από τον Υμηττό μέχρι την θάλασσα.

Δεν είναι δυνατόν να τεμαχίζεται το ρέμα σε δύο κομμάτια και να γίνονται στο ένα κομμάτι έργα μη λαμβάνοντας υπ' όψιν τι επιπτώσεις θα έχουν αυτά στο άλλο. Δεν είναι δυνατόν π.χ. ο Δήμος Ηλιούπολης να τσιμεντώνει και να ευθυγραμμίζει το ρέμα στην έκτασή του, εκσφενδονίζοντας έτσι προς τα κατόπι τα νερά, δημιουργώντας προϋποθέσεις πλημμυρικών φαινομένων στους παρακάτω Δήμους.

Η Περιφέρεια Αττικής επομένως που είναι η αρχή που ανέθεσε την μελέτη, θα πρέπει άμεσα να αναθεωρήσει το εύρος της και να ζητήσει αυτή να γίνει για το σύνολο του ρέματος και όχι μόνο για το τμήμα του από την λ. Βουλιαγμένης μέχρι την εκβολή του.

3. Η υδρολογική μελέτη

Η μελέτη του έργου «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή» βασίζεται στην υδρολογική μελέτη του ρέματος της Πικροδάφνης που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν 252/2010 απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής.

Με βάση την μελέτη αυτή, η παροχή του ρέματος της Πικροδάφνης στην εκβολή του στο Έδεμ για περίοδο επαναφοράς $T = 50$ έτη υπολογίζεται στα $230 \text{ m}^3/\text{sec}$.

Στην μελέτη όμως αυτή αναφέρονται ανάμεσα στα άλλα:

Οι πλημμυρικές παροχές που χρησιμοποιήθηκαν μέχρι σήμερα για την διαστασιολόγηση έργων επί του ρ. Πικροδάφνης, έχουν υπολογισθεί στην «Προμελέτη Ρέματος Πικροδάφνης και Περιφερειακής Τάφρου Υμηττού» (ΥΔΡΟΜΕΤ Ε.Π.Ε., 1985).

...

Η Π.Τ. (Περιφερειακή Τάφρος Υμηττού) στον αρχικό σχεδιασμό επρόκειτο να συμβάλλει στην κεφαλή των έργων της Πικροδάφνης, προσθέτοντας $43 \text{ m}^3/\text{s}$ επιπλέον παροχή, προερχόμενη από την αποστράγγιση έκτασης $7,85 \text{ km}^2$ περίπου. Το έργο αυτό στο διάστημα που μεσολάβησε κρίθηκε άνευ ουσίας και εγκαταλείφθηκε ως ιδέα.

...

Στην Οριστική μελέτη των έργων, δεν διενεργήθηκε επαναπροσδιορισμός των πλημμυρικών παροχών – έχοντας πλέον ως δεδομένο την μη υλοποίηση της Π.Τ. (Περιφερειακής Τάφρου Υμηττού) – αλλά έγινε η εκτίμηση ότι οι μεγαλύτερες παροχές που προέκυψαν λόγω της θεώρησης κατασκευής της Π.Τ. μπορούν να παραμείνουν ως παροχές σχεδιασμού του έργου, αντιστοιχώντας όμως σε μεγαλύτερη περίοδο επαναφοράς από την αρχικώς θεωρηθείσα και συγκεκριμένα σε περίοδο επαναφοράς $T = 50$ ετών (περίπου) όσον αφορά την κύρια κοίτη του υδατορεύματος. Ωστόσο, δεν έγινε προσπάθεια επανεκτίμησης των παροχών σχεδιασμού για τη συγκεκριμένη περίοδο επαναφοράς.

...

Οι παροχές σχεδιασμού της Προμελέτης 1985 ήταν επιπέδου $T = 20$ ετών και συνεπώς χρήζουν επαναυπολογισμού. Ωστόσο, λόγω των πολύ δυσμενών παραδοχών που είχαν υιοθετηθεί εκεί, θεωρείται πιθανή η αύξηση της συνολικής παροχής του υδατορεύματος στην εκβολή του για την περίοδο επαναφοράς των 50 ετών, αλλά δεν αποκλείεται η μείωση αυτής σε ενδιάμεσα τμήματα του ρου ως αποτέλεσμα ρεαλιστικότερων υποθέσεων σχετικά με τους χρόνους συρροής και αναλυτικότερη εξέταση των εκτάσεων που συρρέουν στα επιμέρους τμήματα του υδατορεύματος.

Τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής είναι περισσότερο εκτιμήσεις παρά επιστημονικοί υπολογισμοί. Συνεπώς η υδρολογική αυτή μελέτη δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την υλοποίηση ενός έργου που αφορά την ζωή και την καθημερινότητα των περισσότερων από 240.000 κατοίκους των Δήμων από τις οποίες διέρχεται το ρέμα της Πικροδάφνης, παρά το γεγονός ότι έχει εγκριθεί από την Νομαρχιακή Επιτροπή.

Είναι απορίας άξιο γιατί δεν χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την υδρολογική μελέτη η εμπειρισταμένη μελέτη που έγινε τον Οκτώβριο του 1996 από το «Εργαστήριο Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Διαχείρισης Υδατικών Πόρων» του ΕΜΠ με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή του ΕΜΠ Γ. Τσακίρη, σύμφωνα με την οποία η παροχή του ρέματος της Πικροδάφνης στην εκβολή του στο Έδεμ, για περίοδο επαναφοράς $T = 50$ έτη, υπολογίζεται στα $151,7 \text{ m}^3/\text{sec}$.

Το γεγονός ότι η χρησιμοποιηθείσα υδρολογική μελέτη δίνει παροχές αυξημένες κατά τουλάχιστον 50% σε σχέση με τα αποτελέσματα της μελέτης του καθηγητή του ΕΜΠ Γ. Τσακίρη, δημιουργεί υπόνοιες ότι υπηρετεί άλλους στόχους.

Το ότι η παροχή του ρέματος στην εκβολή του στο Έδεμ δεν έχει ξεπεράσει ποτέ στα τελευταία πενήντα χρόνια τα $90 \text{ m}^3/\text{sec}$, συνιστά αφενός μία εμπειρική επαλήθευση της ορθότητας των υπολογισμών της μελέτης που έγινε με την επίβλεψη του καθηγητή του ΕΜΠ Γ. Τσακίρη και αφετέρου μία διάψευση της υδρολογικής μελέτης που έχει χρησιμοποιηθεί.

Τα αποτελέσματα της υδρολογικής μελέτης καθορίζουν τα έργα και τις παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν. Για τον λόγο αυτό πρέπει να είναι αδιάβλητη, έγκυρη και αξιόπιστη. Έτσι θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο η Περιφέρεια Αττικής να προχωρήσει άμεσα στην σύνταξη μίας σύγχρονης και επιστημονικής υδρολογικής μελέτης για το ρέμα της Πικροδάφνης.

4. Η γεωτεχνική μελέτη

Εκείνο που προξενεί εντύπωση κατ' αρχήν με την γεωτεχνική μελέτη είναι ο αστραπιαίος χρόνος διεκπεραίωσής της. Στις 5.2.2104 ολοκληρώνεται από την Περιφέρεια Αττικής ο διαγωνισμός για την ανάθεση της μελέτης (ΑΔΑ: ΒΙΕ47Λ7-ΥΑ4), στις 28.3.2014 συνάπτεται η σύμβαση ανάθεσης για την εκπόνηση της μελέτης (ΑΔΑ: ΒΙΞΕ7Λ7-ΝΛ5), στις 31.3.2014 η Περιφέρεια ορίζει τον επιβλέποντα της μελέτης (ΑΔΑ: ΒΙΞΞ7Λ7-90Ξ), στις 17.4.2104 εγκρίνεται το χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της μελέτης (ΑΔΑ: ΒΙ077Λ7-ΨΝΧ) και στις 9.5.2014 η Περιφέρεια Αττικής λαμβάνει την απόφαση έγκρισης της μελέτης (ΑΔΑ: ΒΙΦΥ7Λ7-ΧΧΣ). Με βάση τα έγγραφα επομένως, η γεωτεχνική μελέτη ολοκληρώθηκε σε είκοσι ημέρες, μέσα στις οποίες περιλαμβάνεται το Πάσχα και η Πρωτομαγιά!!!

Οι ενστάσεις μας για την γεωτεχνική μελέτη αφορούν τα σημεία στα οποία έγιναν οι γεωτρήσεις. Οι γεωτρήσεις στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έγιναν στα φυσικά γεωλογικά πρηνή του ρέματος, αλλά στο φρύδι και στο πόδι επιχώσεων («μπαζωμάτων»). Και δεν απαιτούνται ιδιαίτερες επιστημονικές γνώσεις για να αποφανθεί κάποιος ότι ένα «μπαζώμα» είναι σαθρό. Αντί όμως να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι απαιτείται απομάκρυνση και εκχωμάτωση των «μπαζωμάτων» ώστε να αποκαλυφθούν τα φυσικά γεωλογικά πρηνή, βλέπουμε να προτείνονται έργα για την στερέωση και ευστάθεια των «μπαζωμάτων». Σιωπηρά επομένως νομιμοποιούνται τα «μπαζώματα», στερώντας έτσι οριστικά ζωτικό χώρο που ανήκει στο ρέμα της Πικροδάφνης και είναι απαραίτητος για την αντιπλημμυρική του λειτουργία. Και επιπλέον θα πρέπει να δαπανηθούν και χρήματα των φορολογουμένων για την εξασφάλιση της στατικής επάρκειας των «μπαζωμάτων».

5. Τα προτεινόμενα έργα

Στα έργα που προτείνονται χρησιμοποιούνται αποκλειστικά υλικά όπως συρματοκιβώτια («σαρζανέτια»), μπετόν κ.λπ., αγνοώντας πλήρως την ποικιλία υλικών που χρησιμοποιούνται σήμερα διεθνώς σε αντίστοιχες περιπτώσεις τα οποία είναι φιλικά στο περιβάλλον, είναι αποτελεσματικότερα και έχουν μεγαλύτερη αντοχή στο χρόνο.

Οι τεχνικές μέθοδοι που προτείνεται να εφαρμοστούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων είναι αυτές που χρησιμοποιούνται μόνιμα εδώ και πολλές δεκαετίες, με τις οποίες είναι εξοικειωμένη η εργολαβική «πιάτσα» και η εφαρμογή των οποίων δεν έχει αποτρέψει δυστυχώς την καταστροφή των ρεμάτων ενώ έχει συμβάλει στην υποβάθμιση της αντιπλημμυρικής τους λειτουργίας. Αν ανατρέξει κανείς στην σύγχρονη βιβλιογραφία θα βρει ποικιλία λύσεων και τεχνικών για κάθε είδους σχεδόν πρόβλημα, οι οποίες διαφυλάσσουν τον χαρακτήρα ενός ρέματος ως οικοσυστήματος ενώ εξασφαλίζουν την αντιπλημμυρική του λειτουργία. Επιπλέον θα μπορούσαν να προταθούν ευρηματικές λύσεις οι οποίες προσιδιάζουν στον χαρακτήρα και την γεωδαισία του ρέματος της Πικροδάφνης

Σχεδόν σε όλο το μήκος του ρέματος προτείνεται η τοποθέτηση «σαρζανετιών» (με τον ευφημισμό της «προστασίας ποδός»), χωρίς αιτία και λόγο επιστημονικό, πραγματικό ή νομικό, αδιαφορώντας για την καταστροφή του οικοσυστήματος που είναι υδροβιότοπος και χαρακτηρισμένος ως «ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος». Το γεγονός ότι η περιοχή που τα πρηνή του ρέματος συμβάλλουν με την κοίτη του είναι χώρος ενδιαίτησης και αναπαραγωγής της πλούσιας πανίδας του, φαίνεται ότι ουδόλως έχει ληφθεί υπ' όψιν.

Επειδή τα έργα που θα χρειαστεί να γίνουν στο ρέμα απορρέουν κατ' αρχήν από την υδρολογική μελέτη και την γεωτεχνική μελέτη στην συνέχεια για τις οποίες εκφράσαμε παραπάνω τις ενστάσεις μας, δεν έχει νόημα προς το παρόν να αναφερθούμε σε αυτά διεξοδικότερα.

Τερματίζοντας το υπόμνημά μας στο σημείο αυτό, θα θέλαμε:

1. Να επισημάνουμε την ανάγκη η διαβούλευση να έχει ουσιαστικό (και όχι προσχηματικό) περιεχόμενο. Προς τούτο θεωρούμε απαραίτητη την διοργάνωση ημερίδων σε κάθε Δήμο της περιοχής (δηλαδή των Δήμων Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου, Αλίμου αλλά και Ηλιούπολης) στις οποίες οι κάτοικοι και οι φορείς θα εκφράσουν τις απόψεις τους, θα κάνουν τις παρατηρήσεις τους και θα διατυπώσουν τις ενστάσεις τους.
2. Να μας πληροφορήσετε τι έχει στοιχίσει μέχρι τώρα στον Έλληνα φορολογούμενο η εκπόνηση κάθε είδους μελετών για το ρέμα της Πικροδάφνης από την 1.3.2004 (οπότε υπεγράφη η σύμβαση μεταξύ της Νομαρχίας Αθηνών και της σύμπραξης των μελετητικών γραφείων για το έργο «Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λ. Βουλιαγμένης έως εκβολή») μέχρι σήμερα, δημοσιοποιώντας πίνακα με τις αμοιβές που έχει εισπράξει κάθε μελετητικό γραφείο ή σύμπραξη μελετητικών γραφείων που έχει εμπλακεί σε αυτές.

Ο υπεύθυνος επικοινωνίας εκ μέρους του
«Δικτύου Πολιτών για τη διάσωση του ρέματος της Πικροδάφνης»

Βαγγέλης Παπασπύρου
(κινητό: 697-277.1163, e-mail: RemaPikrodafnis.SOS@gmail.com)